

Civilutskottets betänkande

1982/83:25

om vissa ändringar i fråga om markvillkoret m. m. i samband med statliga bostadslån (prop. 1982/83:118)

1 Propositionen

Regeringen har i proposition 1982/83:118 (bostadsdepartementet) föreslagit riksdagen att

1. godkänna de ändringar i fråga om markvillkoret som i regeringsprotokollet förordats,
2. godkänna vad i regeringsprotokollet förordats i fråga om ändrade regler för produktionskostnadsanpassad belåning för förhandlingsentreprenader,
3. godkänna de i regeringsprotokollet förordade ändringarna av villkoren beträffande bostadslån för förhandlingsentreprenader och egenregibyggen,
4. godkänna den förlängning av möjligheten till produktionskostnadsanpassad belåning av egenregibyggen som i regeringsprotokollet förordats.

2 Motionerna m. m.

I detta sammanhang behandlas

dels de under allmänna motionstiden väckta motionerna 1982/83:

360 av Ulf Adelsohn m. fl. (m) vari såvitt nu är i fråga hemställs
(8) att riksdagen avskaffar de s. k. mark- och konkurrensvillkoren,

1566 av Sören Lekberg m. fl. (s) vari hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om konkurrensvillkoret för statliga bostadslån,

1632 av Thorbjörn Fälldin m. fl. (c) vari såvitt nu är i fråga hemställs

(4) att riksdagen beslutar upphäva bestämmelserna om produktionskostnadsprövning av styckebyggda småhus,

2100 av Kerstin Ekman och Olle Grahn (båda fp) vari hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i denna motion anförts om temporär förlängning av markvillkoret vid bostadslångivningen,

dels de med anledning av propositionen väckta motionerna 1982/83:

2246 av Kerstin Ekman och Olle Grahn (båda fp) vari hemställs att riksdagen beslutar avslå förslaget i proposition 1982/83:118 om att markvillkoret skall återinföras i saneringsområden m. m.,

2247 av Sören Lekberg (s) vari hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utformningen av det kommunala inflytandet i bostadsrättsföreningar m. m.,

2248 av Kjell Mattsson m. fl. (c) vari hemställs att riksdagen beslutar avslå hemställan 1 i proposition 1982/83:118.

2249 av Rolf Dahlberg m. fl. (m) vari hemställs att riksdagen avslår proposition 1982/83:118.

Till utskottet har inkommit fyra skrivelser med anledning av propositionen.

Sveriges fastighetsägareförbund och Auktoriserade fastighetsmäklares riksförbund har hemställt att utskottet måtte avstyrka förslaget i propositionen om att införa ett markvillkor i saneringsområden. Svenska byggnadsentreprenörföreningen har hemställt att utskottet verkar för att mark- och konkurrensvillkoret avskaffas. Näringslivets byggnadsdelegation har bl. a. hemställt att utskottet måtte ombesörja erforderlig utredning av de frågor som behandlas i propositionen.

3 Utskottet

3.1 Markvillkoret

Markvillkoret i samband med statlig bostadslångivning innebär i princip att bostadslån endast medges om kommun har förmedlat den mark som skall bebyggas. Dispens från markvillkoret kan medges av länsbostadsnämnd efter ansökan av kommun, om det finns starka skäl. Villkoret gäller f. n. endast i exploateringsområden, dvs. i områden utan samlad äldre bebyggelse. Markvillkoret gäller dock inte om lånesökanden ägt marken eller innehaft den med tomträtt sedan den 1 november 1974 om ansökan om bostadslån ges in före den 1 juli 1987.

I propositionen föreslås att markvillkoret införs även i saneringsområden dock att mark i sådana områden som har förvärvats före den 9 februari 1983 undantas om låneansökan lämnas in före den 1 juli 1985. Beträffande markvillkorets tillämpning i exploateringsområden föreslås att övergångstiden ges samma utformning som beträffande saneringsområden, dvs. låneansökan skall ha lämnats in före den 1 juli 1985.

För s. k. styckebyggda småhus lämnas enligt huvudregeln inte lån om markförvärvet är förenat med villkor om leverans av hus eller materiel från viss byggtintressent. Fram till den 1 juli 1983 gäller ett undantag från denna regel. I propositionen förordas att det nuvarande undantaget från markvillkoret i fråga om lån för styckebyggda småhus förlängs. Undantaget föreslås gälla såväl i exploaterings- som saneringsområden och i ärenden i vilka beslut meddelas senast den 30 juni 1985.

Regeringens förslag avseende återinförande av markvillkoret i saneringsområden motiveras med att det inflytande över bostadsbyggandet i sådana

områden som kommunerna nu har inte är till fyllest. Kommunernas prövning avseende dispens från markvillkoret beträffande sådana frågor som överlåtelsepriser, lägenhetsfördelning och gårdssanering beaktas f. n. inom ramen för det kommunala inflytandet i lämplighetsfrågor enligt bostadsfinansieringsförordningen. De nuvarande reglerna ger enligt bostadsministern inte kommunerna de erforderliga möjligheterna att fördela marken på ett sätt som står i överensstämmelse med de mål som kommunen har ställt upp för sin bostadsförsörjning. Genom att återinföra markvillkoret i saneringsområden anges kommunerna få ett reellt inflytande över markanvändningen och angränsande frågor och kan därigenom styra bostadsförsörjningen på ett sådant sätt att vissa av de mål samhället har ställt upp främjas.

I fem motioner behandlas frågan om behovet och utformningen av ett markvillkor. I den under allmänna motionstiden väckta motionen 360 (m) yrkande 8 föreslås att markvillkoret avskaffas. Med anledning av den nu behandlade propositionen har väckts tre motioner i vilka yrkas att riksdagen avslår regeringsförslaget (yrkande 1 i propositionen) om att markvillkoret skall återinföras i saneringsområden samt att övergångstiden för undantaget från markvillkoret i exploateringsområden skall förkortas m. m. Yrkanden med denna innebörd förs fram i motionerna 2246 (fp), 2248 (c) och 2249 (m). I den under allmänna motionstiden väckta motionen 2100 (fp) yrkas att det temporära undantaget från markvillkoret avseende styckebyggda småhus i exploateringsområden förlängs i två år.

Utskottet tar först upp förslaget i motion 360 (m) yrkande 8 om att markvillkoret skall avskaffas. Motionärerna motiverar sitt förslag bl. a. med att markvillkoret syftar till att förhindra byggande i enskild regi och att effekterna av villkoret också blivit att kommunerna utökat sitt engagemang i bostadsbyggandet. Enligt motionärernas uppfattning skapas förutsättningar för ett bättre bostadsbyggande om enskilda företag återigen ges möjlighet att planera sin verksamhet på längre sikt.

Utskottet kan inte dela motionärernas uppfattning om att markvillkoret skall avskaffas. Som i skilda sammanhang anförts är syftet med markvillkoret att förbättra kommunernas möjligheter att styra plangenomförandet, att möjliggöra en kommunal markfördelning och eliminera konkurrensen om exploateringsmark. Denna principiella inställning om behovet av ett markvillkor har tidigare stötts av en bred riksdagsmajoritet (s, c, fp, vpk). Utskottet kan inte dela motionärernas övergripande inställning som innebär att det kommunala inflytandet över bostadsbyggandet skall minska eller helt träda tillbaka. Den av en bred riksdagsmajoritet tidigare hävdade uppfattningen om behovet av ett kommunalt inflytande över bostadsbyggandet äger enligt utskottets uppfattning alltjämt giltighet. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet bifall till motion 360 (m) yrkande 8 såvitt avser avskaffande av markvillkoret. I det följande behandlar utskottet vad i propositionen och i motioner föreslagits om den närmare utformningen av markvillkoret.

Regeringsförslaget om ett återinförande av markvillkoret i saneringsområden samt förkortning av övergångstiden för undantaget avseende exploateringsområden har som främgång ovan mött invändningar i motioner (m), (c) och (fp). Utgångspunkten för förslagen i motionerna är att målet bör vara att få till stånd en ökning av nyproduktionen och att denna målsättning inte främjas av reglerna om ett återinfört markvillkor. I en av motionerna anförts att markanvändningen i kommunerna i första hand skall styras med hjälp av den fysiska planeringen.

Utskottet har självfallet ingen annan uppfattning än motionärerna när det gäller att få till stånd en ökning av bostadsbyggandet. Utskottet kan emellertid inte dela motionärernas negativa inställning till ett ökat kommunalt inflytande för att få detta byggande till stånd. Av bostadsstyrelsens undersökning om effekterna av mark- och konkurrensvillkoren, redovisad i början av år 1981, framgår att styrelsen anser att markvillkoret är en betydelsefull grund för kommunens mark- och bostadspolitik. Utskottet finner det väsentligt att kommunerna ges ett reellt inflytande över markanvändningen m. m. De nuvarande reglerna är enligt utskottets mening inte tillfyllest. Utskottet delar den i propositionen framförda uppfattningen om att markvillkoret med de temporära undantag som föreslagits i propositionen bör införas i saneringsområden. Utskottet har heller ingen invändning mot vad i propositionen förordats om markvillkoret i exploateringsområden samt om utformningen av dispensreglerna. Med det anförda avstyrks motionerna 2246 (fp), 2248 (c) och 2249 (m), den sistnämnda i motsvarande del.

Vad i motion 2100 (fp) anförts om temporär förlängning av undantaget från markvillkoret i exploateringsområden avseende styckebyggda småhus har tillgodosetts genom vad i propositionen föreslagits.

3.2 Konkurrensvillkoret

Konkurrensvillkoret som gäller sedan mitten av 1970-talet innebär att bostadslån för nybyggnad av annat hus än småhus som skall bebos av lånesökanden utgår endast om byggnadsarbetena upphandlas genom infordrande av anbud och genom prövning och antagande av anbud utan föregående förhandling med anbudsgivare. Från konkurrensvillkoret har undantag gjorts av temporär natur.

I propositionen om riktlinjer för bostadspolitiken (prop. 1974:150) angavs sammanfattningsvis att ett grundläggande syfte med konkurrensvillkoret var att stimulera tävlingsmomentet i upphandlingen och motverka osunda konkurrensbegränsningar samt tjäna till upplysning i fråga om skälig kostnadsnivå. Byggherrens principiella frihet att välja entreprenör avsågs inte inskränkas. Byggherren skall inte vara bunden vid den som lämnar det lägsta och därmed det till synes mest fördelaktiga anbudet. Hans prövning skall i stället vara affärsmässig och på ett allsidigt sätt omfatta alla faktorer

som påverkar slutprodukten både kostnads-, kvalitets- och miljömässigt.

I motion 360 (m) yrkande 8 föreslås att konkurrensvillkoret upphävs.

Även om vissa undantag gjorts avseende tillämpningen av konkurrensvillkoret kan utskottet inte stödja förslaget om att det skall avskaffas. Motionärerna anför att effekten bl. a. av konkurrensvillkoret blivit att kommunerna utökat sitt engagemang i bostadsbyggandet. I skilda sammanhang har en bred riksdagsmajoritet anslutit sig till uppfattningen om vikten av ett kommunalt engagemang avseende bostadsförsörjningen. Motionärerna delar uppenbarligen inte denna uppfattning.

Utskottet finner inte anledning tillstyrka det nu behandlade yrkandet. Enligt utskottets uppfattning bör som en huvudregel alltså ett konkurrensvillkor uppställas som förutsättning för bostadslån.

3.3 Produktionskostnadsanpassad belåning m. m.

I propositionen behandlas även frågan om den produktionskostnadsanpassade belåningen och dess koppling till konkurrensvillkoret.

Bostadsministern anser att produktionskostnadsanpassad belåning, som enligt huvudregeln tillämpas vid nybyggnad av hyres- och bostadsrättshus samt gruppbyggda småhus i princip bör användas för att främja upphandling i konkurrens. Dock anses i vissa fall upphandling efter förhandling kunna innebära sådana fördelar att även projekt med denna upphandlingsform bör kunna medges produktionskostnadsanpassad belåning. Som exempel nämns när bostadsområden byggs ut etappvis. I propositionen förordas därför att nuvarande temporära möjlighet att erhålla produktionskostnadsanpassad belåning görs permanent avseende projekt i vilka byggnadsarbetena upphandlas efter förhandling, om ansökan om lån lämnas in till förmedlingsorganet efter utgången av februari 1983.

Vad beträffar projekt som byggs i egen regi föreslås i propositionen att sådana projekt bör få produktionskostnadsanpassad belåning under ytterligare två år, dvs. byggnadsarbetena skall påbörjas före den 1 juli 1985. Detta innebär en förlängning av den nuvarande tidsbegränsade regeln om när produktionskostnadsanpassad belåning skall kunna medges.

I propositionen föreslås även vissa ändringar av villkoren beträffande bostadslån för förhandlingsentreprenad och egenregibyggen. Vidare anmäls att den temporära möjlighet som finns till en högre belåning för styckebyggda småhus än som följer av normalreglerna inte förlängs.

I motion 2249 (m) yrkas avslag på propositionen i dess helhet sålunda även på förslagen om produktionskostnadsanpassad belåning m. m. Motionärerna anför att denna typ av belåning kan bidra till ökade kostnader för samhället och innebär en ökning av samhällets generella stöd till bostadsbyggandet.

Utskottet finner det motiverat att den produktionskostnadsanpassade belåningen utvidgas till att omfatta även projekt som upphandlats efter

förhandling och temporärt även projekt som byggs i egen regi. Utskottet kan inte dela motionärernas allmänt negativa inställning avseende den produktionskostnadsanpassade belåningen. Tvärtom delar utskottet uppfattningen i propositionen om att reglerna för bostadslånen bör utformas så att en stimulans av nyproduktionen av bostäder kommer till stånd. Utskottet noterar motionärernas övilja att medverka till åtgärder som bidrar till ett ökat bostadsbyggande. Med hänvisning till det anförda avstyrks motion 2249 (m) såvitt nu är i fråga. Utskottet ansluter sig sålunda till vad i propositionens hemställan, punkterna 2-4, föreslagits.

Förslaget i motion 1566 (s) om en förlängning t. o. m. den 30 juni 1985 av de temporära möjligheterna att erhålla produktionskostnadsanpassad belåning har tillgodosetts genom det i propositionen framlagda förslaget. Utskottet har ovan tillstyrkt detta regeringsförslag.

Även vad i motion 1632 (c) yrkande 4 föreslagits om upphävande av vissa regler för belåning av styckebyggda småhus har tillgodosetts i den nu framlagda propositionen.

3.4 Det kommunala inflytandet i bostadsrättsföreningar

I motion 2247 (s) föreslås riksdagen som sin mening ge regeringen till känna vad i motionen anförts om utformningen av det kommunala inflytandet i bostadsrättsföreningar m. m. Motionären föreslår en ändring i lagen (1947:523) om kommunala åtgärder till bostadsförsörjningens främjande.

Bostadsrättsföreningar kan i vissa fall få bostadslån för ny- och ombyggnad med 29 % av låneunderlaget. Som förutsättning för detta gäller bl. a. att föreningen arbetar utan enskilt vinstsyfte och att mer än halva antalet ledamöter från föreningens bildande representerar bostadskooperativ riksorganisation eller förening som är ansluten till en sådan organisation eller som är fristående i förhållande till byggintressenter. Vidare gäller som förutsättning att kommunen utsätter en ledamot och en revisor och suppleanter för dessa att ingå i föreningens styrelse under tiden från föreningens bildande till dess tio år förflutit från utbetalningen av lånet. Länsbostadsnämnden får medge att kommunal insyn sker på annat sätt än genom styrelseledamot eller revisor.

Sedan den 1 juli 1982 är kommun enligt den ovan nämnda lagen skyldig att utöva insyn i bostadsrättsföreningars verksamhet. Tidigare förelåg ingen sådan skyldighet.

Förslag om utformningen m. m. av de nu gällande reglerna om det kommunala inflytandet i bostadsrättsföreningar behandlades och godtogs av riksdagen och civilutskottet (CU 1981/82:41) våren 1982.

Enligt utskottets uppfattning finns emellertid anledning att effekterna av den nuvarande ordningen utvärderas. En sådan utvärdering bör kunna göras av bostadskommittén eller i annat lämpligt sammanhang. Utskottet anser att

resultatet av denna utvärdering bör föreläggas riksdagen. Vad utskottet nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

3.5 Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *avskaffande av markvillkoret*
att riksdagen avslår motion 1982/83:360 yrkande 8 såvitt nu är i fråga,
2. beträffande *ändringar i fråga om markvillkoret* såvitt frågan inte behandlas under 3 nedan
att riksdagen med bifall till regeringens förslag och med avslag på motionerna 1982/83:2246, 2248 och 2249 den sistnämnda motionen såvitt nu är i fråga godkänner de ändringar som i regeringsprotokollet förordats,
3. beträffande *visst undantag från markvillkoret i exploateringsområden* såvitt frågan inte behandlats under 2 ovan
att riksdagen med bifall till regeringens förslag och med anledning av motion 1982/83:2100 godkänner den ändring som i regeringsprotokollet förordats,
4. beträffande *avskaffande av konkurrensvillkoret*
att riksdagen avslår motion 1982/83:360 yrkande 8 såvitt nu är i fråga,
5. beträffande *ändrade regler för produktionskostnadsanpassad belåning och av villkoren för bostadslån m. m.*
att riksdagen med bifall till regeringens förslag med anledning av motionerna 1982/83:1566 och 1632 yrkande 4 och med avslag på motion 1982/83:2249 såvitt nu är i fråga, godkänner vad i regeringsprotokollet förordats,
6. beträffande *det kommunala inflytandet i vissa bostadsrättsföreningar*
att riksdagen med anledning av motion 1982/83:2247 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

Stockholm den 14 april 1983

På civilutskottets vägnar
KJELL A. MATTSSON

Närvarande: Kjell A. Mattsson (c), Oskar Lindkvist (s), Rolf Dahlberg (m), Thure Jadestig (s), Magnus Persson (s), Bertil Danielsson (m), Birgitta Hambræus (c), Per Olof Håkansson (s), Kerstin Ekman (fp), Tore Claeson (vpk), Margareta Palmqvist (s), Erik Olsson (m), Rune Evensson (s), Jan-Eric Virgin (m) och Lars Andersson (s).

Reservationer

1. Avskaffande av markvillkoret

Rolf Dahlberg, Bertil Danielsson, Erik Olsson och Jan-Eric Virgin (alla m) anser att

dels den del av utskottets betänkande som på s. 3 börjar "Utskottet kan" och på s. 4 slutar "propositionen föreslagits" bort lyda:

Genom markvillkoret har byggföretag och byggherrar förlorat möjligheterna till ett rationellt planerat byggande. Som tidigare konstaterats har kommunerna i många fall svårigheter att klara de planeringsuppgifter som tidigare åvilat byggföretagen och byggherrarna och som i sin tur varit en av förutsättningarna för ett bostadsbyggande av den omfattning som statsmakterna ansett önskvärt. Som anförs i moderata samlingspartiets partimotion 360 yrkande 8 är en av förutsättningarna för ett bättre bostadsbyggande att enskilda företag återigen ges möjlighet att planera sin verksamhet på längre sikt och utan inslag av onödiga regleringar. Regeringens uppfattning utgår från en ideologisk grundsyn om ett samhälle där enskilda initiativ får stå tillbaka till förmån för ett ökat kommunalt inflytande. Markvillkoret motverkar sitt syfte och försvårar och fördyrar bostadsproduktionen.

Utskottet tillstyrker med hänvisning till det anförda motion 360 (m) yrkande 8 om att markvillkoret skall avskaffas.

Vad gäller förslagen i den nu framlagda propositionen om återinförandet av markvillkoret i saneringsområden m. m. vill utskottet anföra följande.

Utskottet har ovan givit uttryck för sin uppfattning om att markvillkoret bör avskaffas. Sett mot denna bakgrund saknas anledning att närmare gå in på förslaget i propositionen. Utskottet har dock noterat att visst undantag från markvillkoret formulerats så att villkoret i princip inte skall gälla förrän fr. o. m. halvårsskiftet 1985. Utskottet har även noterat att som motiv för undantaget avseende styckebyggda småhus anges behovet att stimulera bostadsinvesteringarna samt sysselsättningen. Dessa motiv är enligt utskottet även giltiga för att förorda att markvillkoret helt avskaffas. Ytterligare vill utskottet erinra om att när markvillkoret infördes dåvarande bostadsministern föreslog att lånesökande som ägde marken eller innehade den med tomträtt den 1 november 1974 skulle vara undantagen från markvillkorets tillämpning utan någon begränsning framåt i tiden (prop. 1974:150 s. 382). Riksdagen godkände detta förslag. I skrivelse till utskottet har vidare hemställts att markvillkoret avskaffas.

Vad utskottet anfört om att villkoret bör avskaffas innebär en anslutning förutom till den ovannämnda motionen även till de med anledning av propositionen väckta motionerna 2246 (fp), 2248 (c) och 2249 (m) om att markvillkoret inte bör återinföras i saneringsområden m. m.

Vad i motion 2100 (fp) anförts om villkorets utformning saknar relevans vid den ovan anförda uppfattningen varför motionen avstyrks.

dels utskottet under 1 bort hemställa

1.¹ beträffande *avskaffande av markvillkoret*

att riksdagen med bifall till motion 1982/83:360 yrkande 8 såvitt nu är i fråga, och med anledning av motionerna 1982/83:2246, 2248 och 2249 den sistnämnda såvitt nu är i fråga samt med avslag på regeringens förslag och motion 1982/83:2100 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

2. Ändringar i fråga om markvillkoret

Kjell A. Mattsson (c), Birgitta Hambræus (c) och Kerstin Ekman (fp) anser att

dels den del av utskottets betänkande på s. 4 som börjar "Utskottet har" och slutar "motsvarande del" bort lyda:

Utskottet delar vad i motioner (m), (c), (fp) anförts om att de regler som f. n. gäller avseende markvillkoret är bärande. Skäl saknas därför att ändra dessa regler. Det finns enligt utskottets uppfattning inte fog för påståendet i propositionen att de möjligheter att utöva inflytande över bostadsbyggandet i saneringsområden som kommunerna f. n. har inte skulle vara till fyllest. Det förhåller sig enligt utskottets uppfattning i stället så att samhällets inflytande över bostadssektorn i dag är mycket starkt. Dagens regelsystem har lett till en byråkrati som är svåröverskådlig. Alla möjligheter att förenkla regelsystemet bör tas till vara. Markanvändningen i kommunerna skall i första hand styras inom ramen för den fysiska planeringen.

Med det anförda tillstyrker utskottet motionerna 2246 (fp), 2248 (c) och 2249 (m) och avstyrker vad i propositionens yrkande 1 föreslagits om markvillkoret.

dels utskottet under 2 bort hemställa

2. beträffande *ändringar i fråga om markvillkoret*

att riksdagen med bifall till motionerna 1982/83:2246, 2248 och 2249 den sistnämnda motionen såvitt nu är i fråga inte godkänner de ändringar som i regeringsprotokollet förordats,

3. Avskaffande av konkurrensvillkoret

Rolf Dahlberg, Bertil Danielsson, Erik Olsson och Jan-Eric Virgin (alla m) anser att

¹ Vid bifall till denna reservation förfaller utskottets hemsällan under 2 och 3.

dels den del av utskottets betänkande på s. 5 som börjar "Även om" och slutar "för bostadslån" bort lyda:

Utskottet har ovan anslutit sig till ett motionsförslag (m) om avskaffande av markvillkoret och därvid utförligt motiverat sin ståndpunkt. Vad i det sammanhanget anförts om behovet av ett ökat bostadsbyggande och ett ökat inflytande från de i byggprocessen verksamma samt om en förenkling av regelsystemet m. m. äger giltighet även såvitt avser vad i motionen (m) anförts om avskaffande av konkurrensvillkoret. Utskottet vill för sin del tillägga att även regeringen i princip tycks dela motionärernas inställning om att ett konkurrensvillkor kan undvaras. De undantag från villkor som gjorts ger belägg för denna uppfattning.

Sammanfattningsvis anser utskottet liksom motionärerna att konkurrensvillkoret helt bör avskaffas.

dels utskottet under 4 bort hemställa

4. beträffande *avskaffande av markvillkoret*

att riksdagen med bifall till motion 1982/83:360 yrkande 8 såvitt nu är i fråga som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

4. Ändrade regler för produktionskostnadsanpassad belåning och av villkoren för bostadslån m. m.

Rolf Dahlberg, Bertil Danielsson, Erik Olsson och Jan-Eric Virgin (alla m) anser att

dels den del av utskottets betänkande som på s. 5 börjar "Utskottet finner" och på s. 6 slutar "framlagda propositionen" bort lyda:

Riksdagen har tidigare uttalat sig för ett bostadsstöd som innebär en förskjutning från generella mot individuella subventioner (se CU 1981/82:26 s. 7-8). I motion 2249 (m) förordas i avsikt att minska omfattningen av de generella subventionerna att det förslag till utvidgning av den produktionskostnadsanpassade belåning som förordas i propositionen avslås. Motionärernas motiv bygger på uppfattningen att ökade subventioner minskar den enskilde konsumentens kostnadsmedvetande och förvärrar den statsfinansiella situationen. De skäl för en utvidgning av området för den produktionskostnadsanpassade belåningen som anförts i propositionen och som utskottet redovisat ovan är inte bärande. Utskottet avstyrker propositionen även i denna del.

Detta ställningstagande innebär att anledning saknas att i detta sammanhang i sak granska vad i motionerna 1566 (s) och 1630 (c) yrkande 4 föreslagits om utformningen av lånesystemet m. m. Motionerna avstyrks.

◦ *dels* utskottet under 5 bort hemställa

5. *beträffande ändrade regler för produktionskostnadsanpassad belåning och av villkoren för bostadslån m. m.*

att riksdagen med bifall till motion 1982/83:2249 såvitt nu är i fråga och med avslag på regeringens förslag och motionerna 1982/83:1566 och 1632 yrkande 4 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

